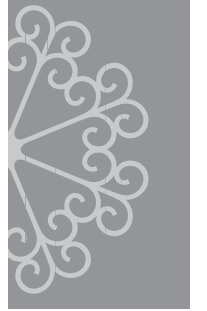

בית מדרש

בשבילי הפרשה

פרשת בהר - בחוקותי תשע"ח

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	7:51
Brooklyn, NY	7:44
Chicago, IL	7:39
Johannesburg, S. Africa	5:13
Lakewood/Deal, NJ	7:43
London, UK	8:24
Los Angeles, CA	7:26
Manchester, UK	8:38
Monsey, NY	7:45
Montreal, Quebec	7:55
Toronto, Ontario	8:13
Yerushalayim	6:51
Zurich, Switzerland	8:32

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

בהר בחקתי

ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה

כתב הרמ"א קל"א ח' וכן אסור לכל אדם ליפול על פניו בפניו ידים ורגלים אפילו אם אין שם אבן משכית, אבל אם נוטה קצת על צידו מותר אם אין שם אבן משכית, וכן יעשו ביו"כ כשנופלין על פניהם או יציעו שם עשבים כדי להפסיק בין הקרקע וכן נוהגין.

והנה פשוט דברי הרמ"א היה נראה דמתיר ע"י עשבים, וכדברי הרמב"ם שכתב כן, ולכא"ל לפ"ז ה"ה בשטיח. אכן באמת הקשו על הרמ"א מריש דבריו דאסור גם בלי אבן משכית, ועפ"ז כתבו ג' דרכים, או לגרוס "אם יציעו" או היתר המ"א או היתר הפמ"ג. ועפ"ז יש לדון עוד בשטיח. ונבאר הדברים.

והנה כתב במג"א סק"ב אב יציעו, פי' כשמציעין עשבים להפסיק בין הרצפה דאז שרי בהטיה, ובקצת ספרים הגיה או יציעו וכו' פי' ואז אפילו בלא הטיה שרי דדוקא על הקרקע אוסר בלא הטיה שמא יש תחתיו רצפת אבנים ונבנה עליה דקרקע לא חשיב הפסק שארצו של בית כמורו עד התהום כדאיתא פט"ו דאהלות (כצ"ל) אבל עשבים חשיבי הפסק וכ"כ הרמב"ם פ"ו (כצ"ל) מע"ז וכן עיקר וכנ"ל דלא כמ"ש הריב"ש סי' תי"ב ע"ש. ומשמע ב"ה א"צ עשבים דאין נופלים על פניהם רק כורעים ומשתחוים בעלינו אבל ביו"כ נופלים על פניהם בסדר העבודה עכ"ל. (ולפי המג"א וט"ז דגורסים או יציעו עכצ"ל דבריש דבריו איירי הרמ"א בלי עשבים ומ"מ מתיר בהטיה, ועכצ"ל דאיירי בלי אבן משכית וכן פי' המ"ב, וכ"כ בס' כרע רבץ עמ' תק"ד).

והנה הגר"א פשיטא ליה דלא כחילוק המג"א סק"ב ולכן כתב דהרמ"א מחמיר אפילו אם אין שם אבן משכית, מטעם רב שריא, ודלא כהרמב"ם שהתיר בעשבים בפניו ידים ורגלים. וכן מבואר בשו"ת הריב"ש. (וזהו שכתב המג"א בסוף דבריו שהם דלא כריב"ש). ומה שהתיר הרמ"א בעשבים ע"כ היינו עם הטיה, וס"ל דאיירי ברצפת אבנים וע"י עשבים הוי כאין שם רצפה ומותר עם הטיה.

מיהו יש להעיר דכיון דבדואי יש שם אבן משכית למטה מה מועיל עשבים והרי עדיין לא הוי כמו אין שם אבן משכית שאנו מקילים בהטיה כיון דאינו אלא חשש אבן משכית. ות"י בס' כרע רבץ עמ' תק"א דצ"ל דהו"ל גזירה לגזירה. (וצ"ע דלפי רב שריא אם יש אבן משכית למטה אסור מה"ת וא"כ עשבים לא מהני כלל אם ידוע לנו שיש אבן משכית, ואמאי אין זה אלא גזירה).

דברי רבותינו

ע"י לימוד בעיון ועמל נקראת התורה על שמו אם בחוקותי תלכו (כו, ג) רש"י: שתהיו עמלים בתורה.

בשיחה שמסר מרן ראש הישיבה הגאון רבי רפאל שמואלביץ צוק"ל הביא את דברי הגמ' (ע"ז דף י"ט ע"א) אמר רבא בתחילה נקראת על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו, שנאמר (תהלים א, ב) בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, ובפירש"י בתהלים (שם) כתב "ומשמעל בה היא נקראת תורתו", ואמנם לא פירש לנו רש"י מהי משמעותה של עמלות זו אשר על ידה נקראת תורתו.

וביאר, כי אין מהות העמלות בתורה שילמד

דברי הימים

וישבתם לבטח בארצכם (כו, ה)

בתקופות של מתח ודאגה מפני הסכנות והמצב הבטחוני בארץ ישראל, היו אנשים שטענו שבחול' יותר בטוח מאשר בא"י. אמר אז מרן ראש הישיבה הגאון רבי נחום פרצוביץ' צוק"ל שבחז"ל כתוב להיפך, והביא את דברי התורה כהנים (בחוקותי א, א) על הפסוק וישבתם לבטח בארצכם, ודרשו בתו"כ בארצכם אתם יושבים לבטח, ואי אתם יושבים לבטח חוצה לה, ומבואר כי רק בארץ ישראל יש אפשרות של שלווה אם בחר קוטי תלכו, אבל בחול' אין אפשרות של שלווה, וא"כ אי אפשר לומר שבחול' בטוח יותר כי הרי חז"ל אמרו אחרת.

בתקופה אחרת, בזמן מלחמה בצפון ארץ ישראל, בשיחה שמסר מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל צוק"ל אמר:

אנו מצויים כעת בעיצומה של מלחמה שמ' תרחשת בצפון ארץ ישראל. אך אל לנו לטעות, אין זו מלחמה על צפון ארץ ישראל בלבד, אלא היא מלחמה על כל יושבי ארץ ישראל! עוד עלינו לדעת, ארץ ישראל אינה נמצאת בערים

תורה יומם ולילה ללא הפסק, אף כי בודאי גם זה הכרחי, וכמו שנאמר ובתורתו יהגה "יומם ולילה", אך עדיין אין זו עמלות בתורה, דהנה בע"ז (שם) מצינו עוד מימרא של רבא על פסוק זה, "לעולם ילמד אדם תורה ואח"כ יהגה, שנאמר בתורת ה' והדר ובתורתו יהגה", ופי' רש"י "לעולם ילמד אדם מרבו, עד שתהא גירסת התלמוד ופירושו שגורה לו בפיו, ואח"כ יהגה, יעיין בתלמודו לדמות מילתא למילתא להקשות ולתרץ וכו', לאחר ששנה הרבה הוא מתיישב בתלמודו ומתרץ לעצמו דבר הקשה".

ומבואר, דבאה לא סגי שתיקרא על שמו על ידי "שתהא גירסת התלמוד ופירושו שגורה לו בפיו", אלא רק אם "יהגה" בה יומם ולילה, היינו שיעיין בתלמודו לדמות מילתא למילתא להקשות ולתרץ, רק אז היא נקראת על שמו.

(ליקוטי חכמה ומוסר)

ירושלים ובני ברק בלבד, אלא היא כוללת את כל שאר היישובים שבארץ, כגון: צפת, חיפה וכ' רמיאל וכו', ובכלל קדושת ארץ ישראל הם, ואם יש מלחמה בצפון ארץ ישראל אזי צריכים אנו - היושבים בירושלים להרגיש בצערם, ולחוש כאילו המלחמה היא על כל ארץ ישראל! אם לא נרגיש בצערם של יושבי הצפון, נהיה חסרים במעלת 'נושא בעול עם חברי'. האנשים שם שרויים בצרה, יושבים במקלטים בפחד ובחוסר רוגע, יש ביניהם נפגעים בנפש וברכוש, ואנחנו יושבים בשקט ובשלווה, הייתכן?!

המצויאות הזאת שלא נופלים קטיושות בי ירושלים אינה פוטרת אותנו מלהשתתף בצערם של יושבי הצפון והנמצאים בחזית המלחמה, אין זה הצער שלהם בלבד, כי אם גם צערנו שלנו. גם אנחנו צריכים להתפלל מעומק הלב ולהר' גיש מה שאחינו בארץ ישראל מרגישים במקום המלחמה. זכורני במלחמת ששת הימים, אחרי ההפצצה הראשונה, היה פחד מות, כל בני הישיבה ירדו למקלט, התפללו ואמרו תהילים, והיתה הצעקה יוצאת מן הלב. כך עכשיו, כולנו צריכים להרגיש בתוך המלחמה ולהתפלל מעומק הלב לישועת ה', כפי שעושה אדם השרוי בצרה.

ואין זה חיוב על הכלל, אלא יש חיוב פרטי על כל אחד ואחד להיות 'נושא בעול עם חברי'...

ואם תלכו עמי בקרי

נאמר בשבוע זה בהיכל הישיבה הקד'

רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו ועל זה הדרך יכול להוציא את עצמו מכלל "אם תלכו עמי בקרי", כי מעתה יודע שהכל הוא מה' ולא מקרה נקריה.

בט"ז בהל' ברכת המזון סי' קצ"א סק"א על מה שפסק השו"ע שם ה"ג אסור לעשות מלאכה בעודו מברך כתב לא תטעה לומר דוקא בשעת ברכת המזון אסור בעשיית מלאכה וכו', בוודאי בכל המצוות לא יעשה אותם ועוסק בדבר אחר כי זה מורה על עשייתו המצוה בלי כוונה אלא דרך ארעי ומקרה, וזה נכלל במאמר תורתנו ואם תלכו עמי בקרי שפירושו אף שתלכו עמי דהיינו עשיית המצוות מכל מקום היא בדרך מקרה וארעי. ונראה לי שבכלל איסור זה יש ג"כ שלא לעסוק בתורה באותה שעה, כי זה גורם ג"כ על ברכת המזון שהיא על צד המקרה והזדמן ואפילו עוסק במצוה זו ועוסק במצוה אחרת עמה אינו נכון כי האחד מבטל חברו נ"ל עכ"ל.

ונראה שאף שחידש כאן הט"ז אופן אחר שנכלל בכי תלכו עמי קרי, נראה דרש ענין זה ר"ל שלא לעשות מלאכה בשעת ברכת המזון הוא ענין אחד עם מש"כ הרמב"ם והיע"ד שהתולה פורענות בפגעי הזמן ה"ה בכלל הליכה בקרי, וביאור הדבר כי כמו שכשהקב"ה מעניש פירוש הדבר הוא "שמדבר" הוא עם החוטא ומוכיחו, וכשהאבא מדבר חייבים לשמוע היטב ולהתייחס. באותה מידה, כשמתפלל האדם או מברך - מדבר הוא עם הקב"ה - וכן בעשיית המצוות, וראוי לו להסתכל ולהתייחס לאבא כשמדבריו אליו.

אולם העצה היעוצה לאדם לצאת מהקרי הזה (של הט"ז) הוא כנראה יותר קל, כי ניתן לתקן הדבר באופן פשוט מאד והוא שיברך ברכת המזון מתוך הסיודור וכן להתפלל מתוך הסיודור ועי"כ מתרכז המחשבות ומדבר מעתה עם ה"אבא", וכן לחשוב לפני כל עשיית מצוה וזה בעצם חובת מצות צריכות כוונה. מתוך דברי הט"ז נפתח לנו שער בענין מצוה גדולה שבקל ניתן ה"ו לקיימו בדרך מקרה וארעי והוא מצות תלמוד תורה.

בנפש החיים בתחילת שער ד' כתב שבשעה שהאדם לומד תורה הוא דבוק בו ממש כביכול

עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי, עכ"ל. ומש"כ ותוסיף הצרה צרות אחרות היינו מאחר שמעתה נמצאים תחת ממשלת המזלות וכמש"כ היערות דבש.

ותירץ, דהנה מעיקר הדין תגן בפרק השולח אין פודין את השבויין יתר על כדי דמיהן, אלא דאיתא בפוסקים שהרוצה להחמיר לפניו משורת הדין יחמיר (יו"ד סי' רנ"ב ס"ד ובש"ך שם). ולפי"ז הסתפק ר' יהושע בן חנני' על מה נתפס התינוק הזה. אם זה הי' מיד הי' כעונש על עבירה אשר אף לפי הנראה היותו בבית האסורים הוא דבר רע, מ"מ בעצם תכלית הטוב היא, ומאחר שלפי הדין אין פודין את השבויין יתר על כדי דמיהן אין צורך להחמיר. אבל אם היותו בבית האסורים היא שעל עבירה כל שהוא בא העונש וכיון שהלכו בקרי נמסר התינוק תחת ממשלת המזלות ושלטון הטבע אשר מקריהם אכזריות ותכלית הרע הם, אז צריך להתאמץ ולפדותו ביותר מכדי דמיו.

וכדי לברר ספק זה גמר ר"י ב"ח לבחון את התינוק ולומר חלק הראשון של הפסוק מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזים, ולפי הדרך שהתינוק יגמור הפסוק ידע על מה הוא נמצא בבית האסורים.

והוא, כי המלים "הלא ה" אפשר לקרוא עם תחילת הפסוק ויהיו משמעותם שה' הוא שנתן למשיסה יעקב, ויש עוד אפשרות לקרא את המלים "הלא ה" עם סוף הפסוק ואז המשמעות היא שהיותו בבית האסורים הוא לא מהשם כי אם מאחר שקבלו עונש אחר ותלו אותו עונש במקרה, לכן נמסרו תחת הטבע. וכשקרא ר"י ב"ח תחילת הפסוק, לא ענה התינוק מיד "הלא ה", וכאומר שהיתה כאן הליכה בקרי ומפגעי הזמן נמצא עתה בבית האסורים. וכשמע ר"י ב"ח שהבין התינוק את השאלה וענה תשובה ברורה, אמר עליו מובטחני בו.

ביערות דבש שם כתב שחלק גדול מצרות כלל ישראל הם מהמין השני, כי כשחלה אדם מישראל ואומר שהי' זה מרוב אכילתו וממזג האויר שלא טוב לו או כשמספיק עסקו ותולה הוא בעצלות פועליו או עצלותו הוא, כבר הסיר עצמו מתחת השגחתו יתב' עד שיעשה תשובה כראוי. והעצה עבור אדם זה הוא, כמש"כ בברכות ה' א', אם

בגמ' בגיטין נ"ח א' ת"ר מעשה בר' יהושע בן חנני' שהלך לכרך גדול שברומי אמרו לו תינוק אחד יש בבית האסורים יפה עינים וטוב רואי וקוצותיו סדורות לו תלתלים, הלך ועמד על פתח בית האסורים אמר מי נתן למשיסה יעקב ישראל לבוזים, ענה אותו תינוק ואמר הלא ה' זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתנו, אמר מובטחני בו שמורה הוראה בישראל העבודה שאיני זו מכאן עד שאפדנו בכל ממון שפוסקין עליו, אמרו לא זו משם עד שפדאו בממון הרבה ולא היו ימים מועטין עד שהורה הוראה בישראל ומני רב ישמעאל-ל בן אלישע, ע"כ.

בספר יערות דבש ח"ב דרוש י' ד"ה אבל הק' והדבר תמוה דהתינוק לא חידש בזה דבר רק ר' יהושע בן חנני' אמר תחילת הפסוק והתינוק סוף פסוק, וכי בשביל זה היתה הבטחתו שירה הוראה.

וליישב זה הקדים לבאר שיש שני מיני פורעניות. אחד הבא מאת ה', ולפי הנראה הוא רע אבל לאמתו של דבר רק תחילתו קשה וסופו רך ומתוק ויש בו הטוב המוחלט למרק העוונות כי מפי עליון לא תצא רעות כלל, ואלו הם יסורין של אהבה. ויש מין שני והוא שהקב"ה מסלק השגחתו ומוסר את האדם לממשלת המזלות ושלטון הטבע, והרעה הבאה מכוחם היא בתכלית הרע, וזה אשר אמר הכתוב ואם תלכו עמי בקרי אף אני אלך עמכם בקרי, כאשר יגיע להם דבר עונש ואין תולין כי מאת ה' הוא להזהירם על עוונותם למען ישו בו רק תולים שמפאת מקרי הזמן וכוכבי השמים בא להם כך, אז הקב"ה הולך עמם בקרי לסלק ההשגחה פרטית ומניח אותם תחת הנהגת הטבע ופגעי הזמן, וזה הרע בתכליתו. ובפרט לישראל, כי צאצאי אברהם אבינו אין להם קיום תחת המזלות כי לפי המזלות לא הי' אברהם צריך להוליד כלל וכאשר ישראל נמסרים למזלות עלולים הם למצוא צרות רבות ורעות.

זה אשר כתב הרמב"ם ריש הלכות תעניות פ"א ה"ג אם לא יזעקו ולא ירעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקריה הרי זו דרך אכזריות, וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה והלכתם עמי בקרי והלכתי

ירעש מרוממותו יתב'. ואז כפי השיעור הכבוד והזהירות בעסק התורה יהי' שיעור היקר שמגיע אליו ומדרגת ההשפעה הנמשכת על ידו.

גרסינן בנדה ע' ב' שאלו אנשי אלכסנדריא את ר' יהושע בן חנינה מה יעשה אדם ויחכם, אמר להם ירבה בישיבה וימעט בסחורה, אמרו הרבה עשו כן ולא הועיל להם, אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, ומאי קמ"ל דהא דל הא לא סגי.

הנה שאלת אנשי אלכסנדריא היתה שלבעלי הכשרון העצה היא ירבה בישיבה אבל מה יעשו בעלי הכשרון הפשוטים, וע"ז באה תשובתו כי אלו שהצליחו בתורה לא מפאת כשרונותיהם היא כי כל אחד ואחד יכול להצליח דוקא ע"י תפילה - כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, וא"כ יכולים כולם להצליח גם ע"י לימודם ותפילתם.

וז"ל היערות דבש ח"א דרוש ד' ולכן עם נבון וחכם אל תאמרו הא דעדיף זה מחבירו לרוב שכלו ועוצם חכמתו ובינתו, לא כן הוא שקר נחלתם, רק מתת ה' הוא כאשר נוחיל טובו וחסדו הגדול דבר תפילה ותחנונים ואין לך דבר שמזכה לאדם להשיג ישרות התורה ולפענח מצפונים בדרכי יושר ואמת אלא להתפלל לה' בדמע שישוב וירחמהו כי קל שומע תפילה הוא וקרוב לכל קוראיו באמת, עכ"ל.

האם יש ואם תלכו עמי בקרי יותר מזה חלילה. בחו"מ סי' ה' ס"ג זמן ישיבת הדיינים מהבוקר עד סוף שעה חמישית, ע"כ. ובספר כסף הקדשים להגאב"ד דבוטשאטש כתב דאע"ג דאיתא בזהר פרשת משפטים שלא יאכלו ולא ישבו הדיינים עד גמר הדין, פשוט הוא שאין כוונת הזה"ק שאסור לאכול באותו יום לפני מושב ב"ד, דודאי מותר אפי' אכילת קבע ושתיית קבע ואין כוונת הזהר אלא שמשעה שמתחילין לעיין בענין הדין לא יאכלו עד גמר הדין, וז"ל שם: כי אמתת המשפט הוא ע"י הסרת אהבת בצע ותאוותיו ונטיותיו לענייני עולה"ז, שע"י אכילה נצמח השקר, עכ"ל.

והעצה היעוצה להלומדים לצאת מענין הקרי הזה ולהיכנס לשערי הלימוד כמו שצריך הוא כמו שכתב שם הנפש החיים וז"ל הדרך האמתית אשר בזה בחר הוא יתב' שבכל עת שיכין האדם עצמו ללמוד ראוי לו להתיישב קודם שיתחיל עכ"פ זמן מועט ביראת ה' טהורה בטהרת הלב להתודות על חטאתו מעומקא דליבא כדי שתהא תורתו קדושה וטהורה ויכוין להתדבק בלימודו בו בתורה בו בהקב"ה וכן באמצע הלימוד הרשות נתונה להפסיק זמן מועט להתבונן מחדש, עי"ש.

וכן שם בדרך ה' כתב: הדרך הנכון מצד אחד לשמוח על הזכות שזכה לזה ומאיך לרעוד, מצד אחד ליבוש משפלותו האנושי ומאיך

כי הוא יתב' ורצונו חד זה ישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא, ומה עוד אלא כי גם באותו העת שהאדם עוסק בתורה למטה כל תיבה שמוציא מפיו הן הן הדברים יוצאים גם מפיו יתב' באותו העת ממש כדאשכחן בפ"ק דגיטין גבי פלגש בגבעה, ותזנה עליו פלגשו ר' אביתר אמר זבוב מצא לה, ר' יונתן אמר נימא מצא לה, ואשכחי ר' אביתר לאלהיהו א"ל מאי קעביד קוב"ה, א"ל עסיק בפלגש בגבעה, ומאי קאמר, אביתר בני כך הוא אומר יונתן בני כך הוא אומר.

ובדרך ה' לרמח"ל חלק ד' פרק ב' שעסוק האדם בכל החכמות שבעולם אינם אלא ידיעת דבר מה, ואין מגיע למי שמתעסק בהן שום מעלה או יתרון בנפשו וגם לא פועלת ההתעסקות שום תיקון בכלל הבריאה, אבל העסק בתלמוד תורה הוא ענין אלקי וההשפעה שבאה לו לאדם המתעסק בתורה היא היותר עליון ונשגב שבעניינים הנמשכים ממנו יתב' אל הברואים. המתעסק בתורה נפשו ונשמתו מתעצמות ונמשך ממנו תיקון והארה לכלל הבריאה, ובתוך דבריו ממשך הרמח"ל אם אין האדם מכין את עצמו כראוי לפני הלימוד, ולא יזהר מלשבת בקלות ראש או מלהתנהג מנהג ביון בדברי תורה או בספרים, יהי' כל דיבורו ועסקו בתורה כדיבורו בשאר חכמות שאין להם שום יתרון וחיות וגם לאשמה תחשב שניגש לעסוק בחכמתו יתב' וקרוב אל הקדש בלי מורא.

Defeating the Yetzer Hara

Harav Hagaon Binyomin Cohen Shlita

Parashas Behar discusses the mitzvah of *shemittah*, which requires farmers in Eretz Yisrael to leave their fields fallow for a year every seventh year. To these farmers Chazal (*Vayikra Rabbah* 1:1) apply the *passuk* in Tehillim: בְּרָכוּ ה' מְלֹאָכָיו גִּבְרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַת בְּקוֹל דְּבָרוֹ. Why are *shomrei shemittah* compared to mighty angels? Because usually, says the Midrash, a person can do a mitzvah for a day, or a week, or a month. But who can watch their field lie fallow for a full year? Is there a mightier person than that?

Rav Chaim Shmuelevitz, in *Sichos Mussar*, explains the precise nature of this strength of the *shomrei shemittah*: it's the power to overcome the yetzer hara. These people have control over themselves, and they're compared to angels, over whom the yetzer hara has no control.

The Gemara (*Shabbos* 88) teaches that when Klal Yisrael said *naaseh venishma*, a *bas kol* exclaimed, "Who revealed to my children this secret that the angels use?" The Gemara then quotes the same *passuk* of: בְּרָכוּ ה' מְלֹאָכָיו גִּבְרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַת בְּקוֹל דְּבָרוֹ. An angel is prepared to do even before he hears what he is meant to do (as indicated by the words appearing before the words בְּרָכוּ ה' מְלֹאָכָיו גִּבְרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַת בְּקוֹל דְּבָרוֹ). Therefore, when Klal Yisrael said *naaseh* before *nishma*, they reached the level of angels.

But how do *shomrei shemittah* display this quality of doing before hearing?

Rav Chaim Shmuelevitz explains that in order to keep *shemittah*, a person can't make any practical calculations and start asking: Can I really afford to take off a year? Will I have money? How will I support my family? If a person starts thinking this way, he won't manage to keep *shemittah*. Like Klal Yisrael at Har Sinai, who did not question whether they would be able to do what Hashem would command them, the farmer has to say *naaseh* before *nishma* and truly believe that since Hakadosh Baruch Hu gave him this mitzvah, he's capable of fulfilling it.

At Kabbalas Hatorah, when Hakadosh Baruch Hu asked Klal Yisrael if they want the Torah, it would seem that the responsible reaction would

have been to ask what's written in the Torah and then ponder whether it's too difficult. Then, Klal Yisrael could have decided whether they could honestly keep the Torah. In saying *naaseh venishma*, however, Klal Yisrael showed that they had *emunah* and *bitachon* that since Hakadosh Baruch Hu was giving them the Torah, that means He knows they can fulfill everything in it. They trusted that Hakadosh Baruch Hu is a *tov* and a *meitiv*, and they said yes without making any calculations. The common denominator between the *shomrei shemittah* and Klal Yisrael at Har Sinai is that they both resolve to fulfill Hashem's word without making any calculations.

Rav Chaim Shmuelevitz notes that this mitzvah of *shemittah* is given to every Yid, not only to *yechidei segulah*. Every single Yid has to be able to say *naaseh* before *nishma* and abandon his field for an entire year, trusting Hakadosh Baruch Hu to provide for him. This, he says, shows us the greatness and beauty of every Yid, for even the simplest Yid possesses the strength to reach the level of an angel.

Or, in the words of the Ramban (end of Parashas Bereishis): כִּי הָאֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם יֵשֶׁר לְהִיטוֹ כְּמַלְאכֵי הַשָּׁרָת בְּנַפְשׁ שְׁנֵת בּוֹ. A person has the ability to control the yetzer hara and be like an angel, which has no yetzer hara.

Ameilus is Not a Bonus

The second parashah we read this week is Bechukosai, which begins with the words:

אִם בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. Rashi points out that בְּחֻקֵי תִלְכוּ can't be referring to the performance of mitzvos, which has been discussed previously, and he concludes that these words refer to *ameilus baTorah*. It is through *ameilus baTorah* that we merit all the *berachos* in both *gashmiyus* and *ruchniyus*.

Regarding the words בְּחֻקֵי תִלְכוּ, the Gemara (*Avodah Zarah* 5a) says: אִין אִם אֵלָא לְשׁוֹן תַּחֲנוּנִים. Hashem is begging us to be *ameil baTorah*! Of all the 613 mitzvos, why does Hashem beg Klal Yisrael to be *ameil baTorah*?

Perhaps we can answer this with Chazal's statement: בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תבלין. Hashem created the yetzer hara, which tries to tempt a person not to acquire an ounce of Olam Haba. On the other hand, Hashem created Torah to help us overpower the yetzer hara. But only Torah that comes with *ameilus* can overpower the yetzer hara. So Hakadosh Baruch Hu says please, I'm begging you, please be *ameil baTorah*. Because the only way to survive spiritually and be an *oved Hashem* is with *ameilus baTorah*.

Later in the Gemara we cited above (*Shabbos* 88), Chazal relate that when Moshe Rabbeinu ascended to Heaven to get the Torah, the angels wondered: מה לילוד אשה בינינו? What is a human doing among us? Upon hearing that Moshe Rabbeinu had come to receive the Torah, the angels protested that the holy Torah should not be given to a mortal, corporeal human being.

Hakadosh Baruch Hu turned to Moshe Rabbeinu and urged him to answer the angels. "The Torah says: אֲנִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם," Moshe began. "Did you go down to Mitzrayim? Were you enslaved to Pharaoh?" He continued: "The Torah says:

לֹא יְהִי לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. That doesn't apply to you. Honoring parents? You have none."

Finally, Moshe Rabbeinu asked the angels: קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם? Immediately, the angels acknowledged that the Torah should be given to Moshe. Apparently, his preceding arguments were insufficient; only the argument that humans possess a yetzer hara was enough to convince the angels.

I heard a beautiful explanation of this Gemara. Moshe Rabbeinu was telling the angels: "For you, Torah is extra. You use Torah to understand and to be *mechadesh*, but you don't really need it, because you have no yetzer hara. For humans, who do have a yetzer hara, the Torah is crucial. If we would try to live without Torah, the yetzer hara would take control over us. Torah is our life." And the angels recognized the truth of that argument.

The only way to acquire Torah and overpower the yetzer hara is through *ameilus baTorah*. *Ameilus baTorah* includes not only actual learning, but also the preparations we make to learn: waking up, traveling, etc. Every ounce of effort counts.

In the merit of our *ameilus baTorah*, we should all be *zocheh* to the *berachos* that Hashem promises us.

Gut Shabbos.

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored by

"Get the reid on any Daf in Shas"

Call or email for a complimentary CD on any Masechta

WWW.SHASILLUMINATED.ORG

A 50 minute shiur elucidating the main Rishonim & Acharonim on each Daf

All shiurim are free

☎ 203-312-SHAS (7427)   ✉ SHASILLUMINATED@GMAIL.COM